

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของ
สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด จังหวัดสิงห์บุรี

Impact of the Project to Defer Debt Repayment and Reduce Members' Shares on the Operations of
Phromburi Agricultural Cooperative Limited, Sing Buri Province

จิตาภา โพธิ์ศรี (Jidapa Prosri) ¹ศิริลักษณ์ นามวงศ์ (Siriluck Namwong) ² ส่งเสริม หอมกลิ่น (Songserm Homglin) ³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อสมาชิกสหกรณ์ 2) ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ และ 3) แนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ประชากรในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ที่เข้าร่วมโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิก ปี 2566 จำนวน 239 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของทาร์ยามาน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 จำนวน 150 คน การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานทางการเงินของสหกรณ์ ปี 2562-2566 โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง แนวโน้ม และการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ ของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ผลการวิจัย พบว่า 1) ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกส่งผลกระทบต่อสมาชิกสหกรณ์ด้านการดำรงชีวิต ($\bar{x} = 3.59$) และด้านการประกอบอาชีพ ($\bar{x} = 3.83$) โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลกระทบต่อการชำระหนี้สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ร้อยละ 96.70 ซึ่งโครงการฯ ช่วยลดปัญหาหนี้ค้างชำระได้ 2) ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์ ทำให้สหกรณ์มีรายได้จากขายและบริการเพิ่มขึ้นและอัตรากำไรสุทธิเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะกำไรธุรกิจสินเชื่อ ส่วนด้านฐานะการเงินของสหกรณ์สัดส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนของสหกรณ์เพิ่มมากขึ้น โดยสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนลดลง สัดส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์เปลี่ยนแปลงเล็กน้อยโดยสหกรณ์มีทุนของสหกรณ์มากกว่าหนี้สิน และการวิเคราะห์ในมุมมอง 6 มิติ ซึ่งประกอบด้วย ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง คุณภาพสินทรัพย์ ชัดความสามารถในการบริหาร การทำกำไร สภาพคล่อง และผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอก โดยเฉลี่ยมีค่าระดับเดียวกับกลุ่มเทียบเคียงซึ่งมีบางอัตราส่วนมีค่าระดับสูงกว่าและต่ำกว่าค่ากลุ่มเทียบเคียงบ้าง และ 3) แนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิกต่อการดำเนินงานสหกรณ์ ได้แก่ (1) ควรสำรวจความต้องการของสมาชิกในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป (2) เพิ่มช่องทางและประสิทธิภาพในการสื่อสารประชาสัมพันธ์โครงการ และ (3) สหกรณ์ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากร คน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ การผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหุ้นของสมาชิก ผลกระทบของโครงการ สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2659002295@stou.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Siriluck.Nam@stou.ac.th

³ รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Songserm.Hom@stou.ac.th

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the impact of the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members toward the cooperative members 2) the impact from the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members on the operations and financial status of the cooperative and 3) the operation guidelines of the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members on the operations of the cooperative. This research was mixed method research. The population of this study was 239 members of Phrom Buri Agricultural Cooperative Limited who participated in the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members in 2023. The sample size of 150 people was determined by using Taro Yamane formula with the error value of 0.05 and simple random sampling method. Tool used in this research was questionnaires. Data were analyzed by using statistics such as frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. Data were also analyzed from the cooperative financial reports between 2019-2023 by using common size method, trend analysis, and CAMELS analysis of the cooperative auditing department. The results of the research found that 1) the impact from the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members on the cooperative members regarding the living aspect ($\bar{x} = 3.59$) and professional aspect ($\bar{x} = 3.83$), overall, was at the high level while the impact on the debt repayment showed that members were able to repay the debt as per the due date in both principal and interest of the loan (96.70%) the project helps reduce outstanding debt problems. 2) The impact from the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members on the performance of the cooperative made the cooperative earned more revenue from sales and service and higher net project ratio especially the profit from credit business. Regarding the financial status of the cooperative, the proportion of non-current assets increased with the assets themselves not reduced. The proportion of debt per capital of the cooperative changed slightly with the cooperative had more capital than debt. For the CAMELS analysis include with capital strength, asset quality, management ability, earning sufficiency, liquidity and sensitivity the average was at the same level with the comparative group which was for some of the ratio had higher value level and lower value to the comparative group. 3) The operation guidelines of the deferring debt repayment and reducing members' shares project of members toward the operation of the cooperative were such as (1) there should be the survey of needs of members in the next project operation; (2) the increase of channels and effectiveness in project public relations; and (3) the cooperative must manage resources, people, capital, equipment, and maximum effectiveness management.

Keywords: Deferring Debt Repayment and reduce Members' Shares, Impact of the Project, Phrom Buri Agricultural Cooperative Limited

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

บทนำ

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจซึ่งจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์หรือกฎหมายสหกรณ์ การจัดตั้งสหกรณ์ในประเทศไทย เนื่องจากปัญหาความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก รัฐบาลจึงริเริ่มจัดตั้งสหกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาของเกษตรกร เป็นสหกรณ์ประเภทหาทุน เมื่อการดำเนินการเป็นผลดีสามารถช่วยเหลือสมาชิกได้จึงขยายการจัดตั้งสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ ปัจจุบันประเทศไทยแบ่งสหกรณ์ออกเป็น 8 ประเภท ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2562 มีการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์สมาชิกสหกรณ์โดยอาศัย หลักการ อุดมการณ์และวิธีการสหกรณ์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2562 ประเทศไทยมีจำนวนสหกรณ์ทั้งหมด 7,498 แห่ง โดยสหกรณ์การเกษตรมีจำนวนมากที่สุด 3,847 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 51.31 มีปริมาณธุรกิจทั้งหมด 379,009.85 ล้านบาท (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2566) สหกรณ์การเกษตรเป็นสหกรณ์สำหรับผู้มีอาชีพเกษตรกร เช่น ทำนา ทำสวน ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์ มีวัตถุประสงค์หลายอย่างครอบคลุมครบวงจร การประกอบอาชีพและการดำรงชีพของสมาชิก โดยดำเนินธุรกิจในลักษณะของการบริการแก่สมาชิกเป็นหลัก เช่น ธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจรวบรวมผลผลิต และธุรกิจบริการ เป็นต้น การบริหารการดำเนินงานโดยคณะกรรมการดำเนินการ โดยมีฝ่ายจัดการเป็นผู้ดำเนินการ และได้รับการแนะนำส่งเสริม และสนับสนุนจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อพัฒนาสหกรณ์ สร้างความศรัทธาและความร่วมมือร่วมใจจากสมาชิก โดยสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 เริ่มดำเนินงาน เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2513 สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ตั้งอยู่เลขที่ 140 หมู่ที่ 4 ตำบลบางน้ำเชี่ยว อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์และสังคมของบรรดาสมาชิก โดยวิธีช่วยเหลือและช่วยเหลืซึ่งกันและกันตามหลักสหกรณ์ รวมทั้งจัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นจำหน่ายให้สมาชิก รวบรวมผลผลิตผลการเกษตร ผลิตภัณฑ์และบริการของสมาชิกมาจำหน่ายการขายหรือแปรรูปออกโดยซื้อหรือรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก จัดให้มีเงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อประกอบอาชีพและดำรงชีพ ส่งเสริมการออมทรัพย์ ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกและชุมชน ร่วมมือกับสหกรณ์อื่น สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ชุมนุมสหกรณ์ องค์กรชุมชนภาคเอกชน หน่วยงานของรัฐเพื่อส่งเสริมและปรับปรุงกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการเกษตรหัตถกรรม อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก ส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง

สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ดำเนินธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจรับฝากเงิน และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย โดยธุรกิจสินเชื่อเป็นธุรกิจหลักที่สำคัญที่สร้างรายได้ให้แก่สหกรณ์ ผลการดำเนินงานและความสามารถในการทำรายได้ของสหกรณ์การเกษตรขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการธุรกิจสินเชื่อ ซึ่งการดำเนินธุรกิจสินเชื่อที่ผ่านมาสหกรณ์ประสบปัญหาการผิณัดชำระหนี้ของสมาชิก จากข้อมูลรายงานผลการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์พบว่า ชัดความสามารถในการบริหารงานธุรกิจสินเชื่อ ณ วันสิ้นปี 31 มีนาคม 2566 ลูกหนี้เงินกู้คงเหลือ จำนวน 239 ราย เป็นจำนวนเงิน 29,570,015.70 บาท ลูกหนี้ดังกล่าวเป็นลูกหนี้ผิณัดชำระหนี้จำนวน 110 ราย เป็นจำนวนเงิน 6,740,703.14 บาท ลูกหนี้สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ร้อยละ 66.94 ของหนี้ที่ถึงกำหนดชำระ ผลการดำเนินงานมีกำไรเฉพาะธุรกิจ จำนวน 2,741,055.92 บาท มีลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ร้อยละ 33.06 ซึ่งอยู่ในระดับที่น่ากังวล อันจะนำไปสู่หนี้ค้างชำระสะสมที่สูงขึ้นทั้งด้านธุรกิจสินเชื่อและธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย และผลจากการที่มีลูกหนี้ผิณัดชำระหนี้จำนวนมากส่งผลกระทบต่อ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ดำเนินงานของสหกรณ์ที่ไม่สามารถนำเงินทุนไปหมุนเวียนสร้างรายได้ให้กับสหกรณ์สมาชิกที่ผิมนัดชำระหนี้ไม่สามารถกู้ยืมเงินไปลงทุนประกอบอาชีพเพิ่มเติมได้ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งอาจจะทำให้สมาชิกมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้นได้ด้วย

สหกรณ์จึงได้ทำโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ให้กับสมาชิกที่ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ตามกำหนด โดยคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ต้องแก้ไขข้อบังคับ เพื่อนำมาปรับแก้ไขระเบียบการถือหุ้นสำหรับการจัดทำโครงการลดหนี้เพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีหนี้ค้าง อีกทั้งสมาชิกที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติ โรคระบาด ในปีบัญชี 2565 สหกรณ์ได้ดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้กับสมาชิกที่มีหนี้ค้างนาน ไม่สามารถส่งชำระหนี้ได้ เมื่อสิ้นสุดโครงการจึงจำเป็นต้องศึกษาผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิก ศึกษาผลการดำเนินงาน และฐานะการเงินของสหกรณ์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานและวางแผนการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์

การศึกษามลกระทบของโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ให้กับสมาชิก ทั้งที่เกิดขึ้นแล้วและที่อาจจะเกิดขึ้นล่วงหน้า เพื่อเป็นข้อมูลวางแผนทางการเงินให้กับสหกรณ์ จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ภายใต้สถานการณ์แข่งขันกับธุรกิจทั่วไปในปัจจุบัน ช่วยให้การตัดสินใจของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ในการกำหนดนโยบายและวางแผนงานทุกระดับเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนช่วยให้การปฏิบัติงานต่างๆ สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย มีการพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษามลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการครั้งต่อไป

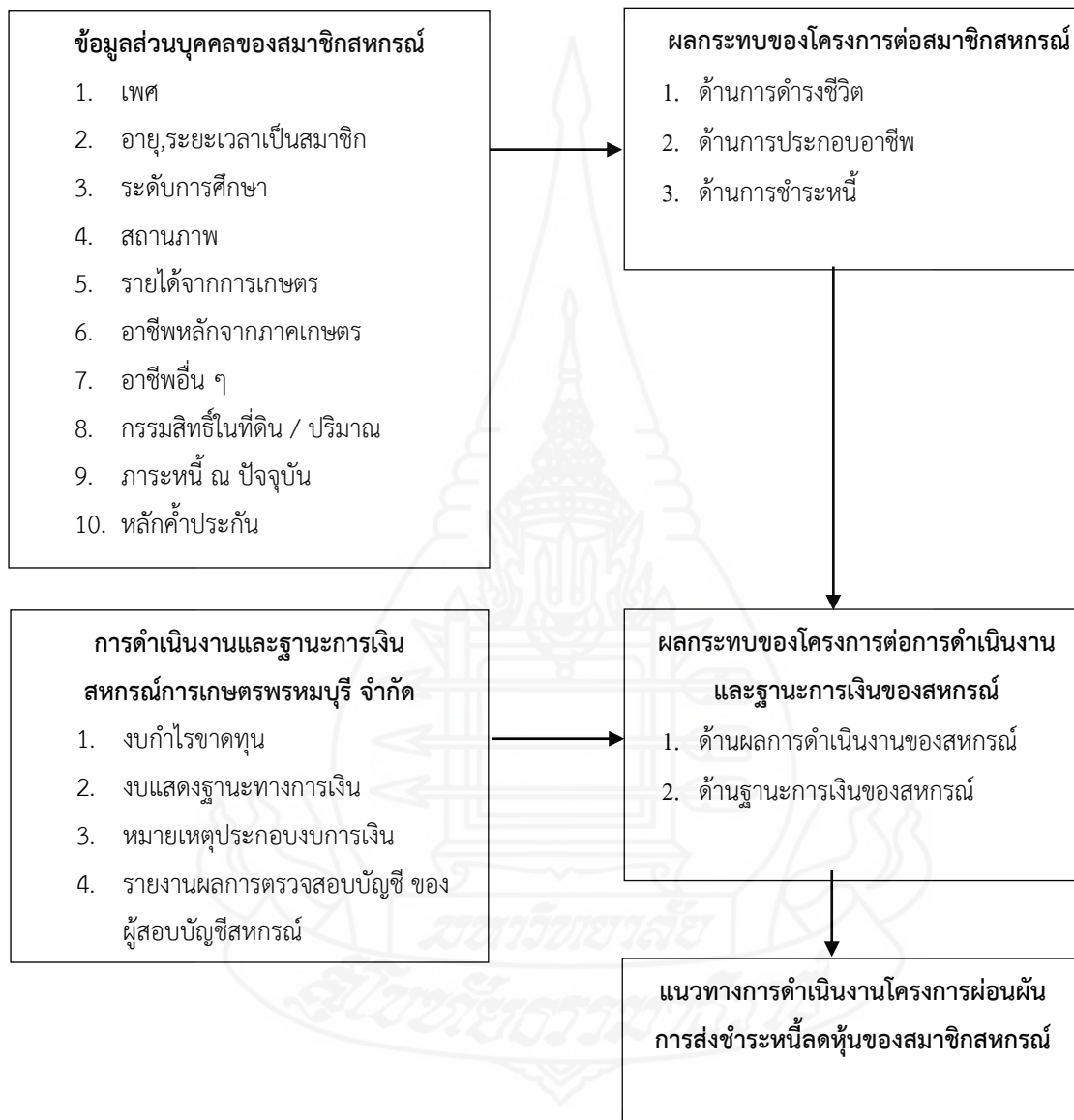
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษามลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด
2. เพื่อศึกษามลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธีเชิงปริมาณ ประชากรในการศึกษา คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ที่เข้าร่วมโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิก ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 จำนวน 239 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน โดยสุ่มจากสมาชิกที่มีหนี้ค้างและเข้าร่วมโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด โดยใช้สูตรของทาร์โรวามาเน ที่ค่าความคลาดเคลื่อน 0.05 ระดับความเชื่อมั่น 95% และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสอบถาม การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม (IOC : Index of Item Objective Congruence) ได้ค่าเท่ากับ 0.93 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try – Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์การเกษตรหันคา จำกัด จังหวัดชัยนาท ที่เข้าร่วมโครงการลดหนี้ จำนวน 30 ชุด และนำมาตรวจสอบโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค ความเชื่อถือได้ (Reliability) เท่ากับ 0.93 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลทุติยภูมิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบแสดงฐานะการเงิน งบกำไรขาดทุน หมายเหตุประกอบงบการเงิน และรายงานผลการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ของผู้สอบบัญชีสหกรณ์ ย้อนหลัง 5 ปี ในปีบัญชี 2562 – 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์ย่อยส่วนตามแนวคิด การวิเคราะห์แนวโน้มแบบฐานคงที่ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินแบบ CAMELS (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2548) โดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสหกรณ์ขนาดเดียวกันของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ปี 2566 (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2566)

ผลการวิจัย

1. ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อสมาชิกสหกรณ์

1.1 ด้านการดำรงชีวิต โครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกมีผลต่อการดำรงชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.59) ซึ่งเห็นว่า โครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของสมาชิกมาก (ค่าเฉลี่ย=4.09) และช่วยลดค่าหนี้สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับสมาชิกได้ (ค่าเฉลี่ย=3.92)

1.2 ด้านการประกอบอาชีพ โครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกมีผลต่อการประกอบอาชีพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย=3.83) ซึ่งเห็นว่าโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของสมาชิกมาก (ค่าเฉลี่ย=4.13) และทำให้สมาชิกได้เงินเต็มจำนวนเพียงพอต่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์การลงทุนในการประกอบอาชีพ (ค่าเฉลี่ย=3.87)

1.3 ด้านการชำระหนี้ หลังจากเข้าร่วมโครงการสมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ร้อยละ 96.7 ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด ทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย ร้อยละ 1.3 สมาชิกไม่ต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและแหล่งเงินทุนอื่นเพิ่ม ร้อยละ 92.0 และยังคงกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและแหล่งเงินทุนอื่นเพิ่มร้อยละ 8.0 และเห็นว่าโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้มีประโยชน์ต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก สมาชิกร้อยละ 99.3

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2. ผลกระทบจากโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์

ฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด สำหรับปีบัญชี ณ วันที่ 31 มีนาคม 2566 สหกรณ์มีสินทรัพย์รวม จำนวน 68,651,707.10 บาท เป็นสินทรัพย์หมุนเวียน จำนวน 51,155,339.57 บาท สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน 17,496,367.53 บาท หนี้สินรวม จำนวน 11,196,653.61 บาท หนี้สินหมุนเวียน จำนวน 9,699,998.32 บาท หนี้สินไม่หมุนเวียน 1,496,655.29 บาท ทุนของสหกรณ์ จำนวน 57,455,053.49 บาท ประกอบด้วย ทุนเรือนหุ้นชำระเต็มมูลค่าแล้ว จำนวน 18,125,690 บาท ทุนสำรอง จำนวน 30,858,500.94 บาท ทุนสะสมตามข้อบังคับ ระเบียบและอื่นๆ จำนวน 6,633,511.96 บาท กำไรจากการลงทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น จำนวน 267,000 บาท กำไรสุทธิประจำปี จำนวน 1,570,350.59 บาท

2.1 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด

1) การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน ปี 2562-2566 โดยวิธีการวิเคราะห์งบการเงินย่อยส่วนตามแนวดิ่ง พบว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ในระยะเวลา 5 ปี สหกรณ์มีกำไรอย่างต่อเนื่อง โดยกำไรสุทธิอยู่ระหว่างร้อยละ 10.70-22.25 ของรายได้จากการขายและบริการ โดยรวมเฉลี่ยที่ร้อยละ 15.91 ส่งผลให้สหกรณ์มีกำไรขั้นต้นอยู่ระหว่างร้อยละ 16.84-47.17 ของรายได้จากการขายและบริการ โดยรวมเฉลี่ยที่ร้อยละ 27.71 และสหกรณ์มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอยู่ระหว่างร้อยละ 10.16-27.00 ของรายได้จากการขายและบริการ โดยรวมเฉลี่ยที่ร้อยละ 16.42

2) การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนของสหกรณ์ตามแนวโน้มแบบฐานคงที่ พบว่า ในปี 2562-2566 อัตรากำไรสุทธิมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นมากกว่ายอดขายและค่าใช้จ่ายรวมเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะยอดขาย ปี 2565 ซึ่งเกือบเท่ากับปี 2566 แต่กำไรสุทธิกลับต่ำกว่าปี 2565 ค่อนข้างมาก ถ้าพิจารณาค่าใช้จ่ายรวม จะเห็นได้ว่าค่าใช้จ่ายในปี 2566 มียอดสูงจากปี 2565 ไม่มาก ซึ่งจะต้องพิจารณาในรายละเอียดว่ามีรายการใดผิดปกติจึงทำให้สหกรณ์มีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มมากขึ้น และควรพิจารณาแนวโน้มของรายการอื่นๆ ประกอบด้วย และอาจเป็นไปได้ว่าการที่กำไรสุทธิเพิ่มขึ้นในอัตราที่สูงกว่ารายได้เป็นเพราะสหกรณ์มีต้นทุนขาย หรือค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจลดลงในอัตราที่มากกว่ายอดขาย หรือมีรายได้อื่นเพิ่มมากขึ้น

2.2 การวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด จากการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์ โดยวิธีการวิเคราะห์งบการเงินย่อยส่วนตามแนวดิ่ง ในปี 2562-2566 ระยะเวลา 5 ปี พบว่า

สินทรัพย์หมุนเวียน อยู่ในช่วงร้อยละ 74.51-86.39 ของสินทรัพย์รวม (เฉลี่ยร้อยละ 81.61) โดยสินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคารอยู่ในช่วงร้อยละ 50.52 -54.44 (เฉลี่ยร้อยละ 52.46) รองลงมาเงินให้กู้ยืมระยะสั้นอยู่ในช่วงร้อยละ 16.73-28.58 (เฉลี่ยร้อยละ 22.63) ของสินทรัพย์รวม และสหกรณ์ลงทุนในสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนในช่วงร้อยละ 14.43-25.49 (เฉลี่ยร้อยละ 18.39)

หนี้สินและทุนของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีหนี้สินหมุนเวียนมากกว่าหนี้สินไม่หมุนเวียน โดยมีหนี้สินหมุนเวียนในช่วงร้อยละ 13.41-14.66 (เฉลี่ยร้อยละ 14.04) ของหนี้สินและทุนของสหกรณ์ หนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิก ในช่วงร้อยละ 12.12-13.73 (เฉลี่ยร้อยละ 13.12) ของหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ทุนของสหกรณ์มีอัตราส่วนในช่วงร้อยละ 83.14-84.69 (เฉลี่ยร้อยละ 84.10) ของหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ซึ่งทุนส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้นที่ชำระเต็มมูลค่าแล้ว ในช่วงร้อยละ 26.40-40.58 (เฉลี่ยร้อยละ 31.56) ของหนี้สินและทุนของสหกรณ์ ซึ่งสหกรณ์มีหนี้สินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ ทุนการดำเนินงานส่วนใหญ่มาจากทุนเรือนหุ้น รองลงมาคือเงินรับฝากจากสมาชิกของสหกรณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14

The 14th STOU National Research Conference

จากการวิเคราะห์งบแสดงฐานะการเงินของสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ตามแนวนิยม ซึ่งสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงด้านสินทรัพย์ของสหกรณ์ พบว่า

สินทรัพย์รวม ลดลงในปี 2565-2566 ส่วนสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมีแนวนิยมเพิ่มขึ้น โดยในปี 2562-2564 ยังไม่เพิ่มมากในอัตราที่ไม่แตกต่างกันในช่วงร้อยละ 13.61-14.49 และต่อมาในปี 2565-2566 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าถึงร้อยละ 10.30 และ 1.58 ตามลำดับ

หนี้สินของสหกรณ์ ในส่วนของหนี้สินหมุนเวียน ปี 2562-2566 ในช่วงร้อยละ 13.41-14.66 มีการปรับตัวเพิ่มขึ้นไม่มาก ด้านหนี้ไม่หมุนเวียน ปี 2562-2566 มีเพิ่มขึ้นจากปี 2563 ร้อยละ 2.00

ทุนของสหกรณ์ สะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางด้านทุนของสหกรณ์ โดยทุนรวมมีแนวนิยมลดลงจากปี 2562 ร้อยละ 1.26 และในปี 2564 ปรับเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.85 , 0.33 และ 0.37 ตามลำดับ

2.3 การวิเคราะห์การดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ โดยอัตราส่วนทางการเงิน CAMELS Analysis เทียบกับอัตราส่วนสำคัญของสหกรณ์การเกษตรเฉลี่ยของกลุ่มเกษตรกรรายปี (Peer Group) ในมุมมอง 6 มิติ โดยมีรายละเอียดแต่ละมิติดังนี้

ตารางที่ 1 มิติที่ 1 ความเพียงพอของทุนต่อความเสี่ยง/ความเข้มแข็งของเงินทุน

อัตรา ปี	อัตราส่วนหนี้สินต่อทุน (เท่า)		อัตราส่วนทุนสำรอง ต่อสินทรัพย์ (เท่า)		อัตรากาเรตบโต ของทุน (%)		อัตรากาเรตบโต ของหนี้ (%)		อัตราผลตอบแทน ต่อส่วนของทุน (%)	
	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer
2563	0.17	1.96	0.36	0.07	1.14	0.92	(0.77)	(3.13)	9.09	4.40
2564	0.20	1.92	0.41	0.07	(12.30)	4.69	4.04	2.39	8.72	4.87
2565	0.19	0.80	0.42	0.06	0.06	0.00	(5.98)	(3.07)	21.30	5.35
2566	0.19	1.84	0.44	0.08	2.24	(4.68)	(0.25)	(7.06)	25.15	3.20
2567	0.19	1.84	0.43	0.08	(4.30)	(4.68)	0.30	(7.06)	14.05	3.20
เฉลี่ย	0.19	1.67	0.41	0.07	(2.63)	(0.75)	(0.53)	(3.29)	15.66	4.20

จากตารางที่ 1 มิติที่ 1 ความเพียงพอของทุนต่อความเสี่ยง/ความเข้มแข็งของเงินทุน เป็นการวัดความมั่นคงของสหกรณ์ เมื่อเทียบค่าเฉลี่ยกับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขนาดใหญ่ (Peer Group) ดังนี้

1) อัตราส่วนหนี้สินต่อทุนของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยต่ำกว่า (Peer Group) แสดงถึงสหกรณ์สามารถก่อหนี้ได้อีก แต่ก็ต้องคำนึงถึงต้นทุนจากการก่อหนี้ด้วยเพราะจะเป็นภาระผูกพันในการชำระคืนในอนาคต

2) อัตราส่วนทุนสำรองต่อสินทรัพย์ ถือว่ามีความมั่นคงเท่ากับค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) และสหกรณ์ควรทำให้อัตราส่วนทุนนี้สูงขึ้นเรื่อย ๆ หมายถึงการสร้าง ความมั่นคงให้กับสหกรณ์ในอนาคต

3) อัตรากาเรตบโตของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยต่ำกว่า (Peer Group) สหกรณ์ควรทำให้อัตรานี้สูงขึ้นซึ่งจะแสดงถึงประสิทธิภาพในการระดมทุนของสหกรณ์เพื่อความมั่นคงของสหกรณ์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4) อัตราการเติบโตของหนี้โดยเฉลี่ยต่ำกว่า(Peer Group) ถือว่าดี เพราะสหกรณ์มีการก่อหนี้ที่ต่ำ เนื่องมาจากการระดมทุนภายในที่มีต้นทุนต่ำมากกว่าระดมทุนภายนอก อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้เพียงพอ

5) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น โดยอัตราเฉลี่ยสูงกว่า(Peer Group) แสดงถึงผลตอบแทนที่จะได้รับจากเงินที่ลงทุนไปสูงถือว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก

ตารางที่ 2 มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

ปี	ขาย/บริการ (บาท)	สินทรัพย์ทั้งสิ้น ถัวเฉลี่ย (บาท)	อัตราหมุนของสินทรัพย์ (รอบ)	เกณฑ์ของกลุ่มขนาดใหญ่ มาก (Peer Group)
2562	9,228,005.68	78,796,943.02	0.12	0.52
2563	5,930,380.16	74,481,655.99	0.08	0.52
2564	11,049,190.33	70,260,074.43	0.16	0.23
2565	15,491,153.34	70,568,012.96	0.22	0.59
2566	14,676,301.99	69,932,173.49	0.21	0.59
ค่าเฉลี่ย			0.16	0.49

จากตารางที่ 2 มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์ วัดความสามารถในการสร้างรายได้ ซึ่งแสดงได้ว่าในปี 2564 – 2566 มีอัตราหมุนของสินทรัพย์ มีปริมาณธุรกิจดีขึ้น แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ย (Peer Group)

ตารางที่ 3 มิติที่ 3 ชัดความสามารถในการบริหาร

ปี	มูลค่าธุรกิจรวม ปีปัจจุบัน (บาท)	มูลค่าธุรกิจรวม ปีก่อน (บาท)	อัตราการเติบโตของธุรกิจ (ร้อยละ)	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) (ร้อยละ)
2562	22,453,797.25	28,289,966.00	(20.63)	(0.43)
2563	18,883,119.04	22,453,797.25	(15.90)	(1.73)
2564	18,975,099.58	18,883,119.04	0.49	(5.62)
2565	21,702,489.20	18,975,099.58	14.37	(0.85)
2566	28,214,799.60	21,702,489.20	30.00	(0.85)
ค่าเฉลี่ย			1.67	(1.90)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

จากตารางที่ 3 มิติที่ 3 ชีตความสามารถในการบริหาร วัดความสามารถในการบริหาร ซึ่งแสดงได้ว่าในปี 2564 - 2566 สหกรณ์มีอัตราการเติบโตของธุรกิจ ในปี 2564 - 2566 ทำให้ธุรกิจเริ่มเจริญเติบโต ทำให้มียอดขาย/บริการ เพิ่มขึ้น สมาชิกอาจจะกู้เงินได้เพิ่มมากขึ้น ในขณะที่ค่าเฉลี่ยดีกว่า (Peer Group)

ตารางที่ 4 มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร

ปี \ อัตรา	กำไรต่อสมาชิก (บาท)		เงินออมต่อสมาชิก (บาท)		หนี้สินต่อสมาชิก (บาท)		ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	
	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	ก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (%)	peer
2562	1,544.20	911.00	61,090	30,8311.34	56,023	42,398.33	43.46	67.79
2563	1,595.44	1,095.05	50,526	34,905.16	50,372	51,897.86	61.14	63.47
2564	3,872.46	1,132.51	47,059	36,983.02	48,993	52,729.21	38.70	61.56
2565	4,456.31	785.28	47,487	34,382.25	53,572	43,417.04	35.89	49.66
2566	2,536.31	785.28	44,510	34,382.25	53,648	43,417.04	51.29	49.66
เฉลี่ย	2,801.07	941.82	50,134	34,296.80	52,522	46,771.90	46.10	58.43

ปี \ อัตรา	การเติบโตของทุนสำรอง (%)		การเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ (%)		การเติบโตของกำไรสุทธิ (%)		กำไรสุทธิ (%)	
	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer	สหกรณ์	peer
2562	3.73	0.19	11.46	6.47	(57.73)	(59.79)	11.33	0.33
2563	1.46	5.67	7.19	3.94	(2.49)	13.78	17.16	3.16
2564	2.21	0.69	(1.59)	0.94	141.58	(2.68)	22.26	2.86
2565	1.90	9.47	9.02	9.21	14.35	9.11	18.15	4.10
2566	2.47	9.47	4.85	9.21	(44.15)	9.11	10.70	4.10
เฉลี่ย	2.35	5.09	6.19	5.95	10.32	(6.09)	15.92	2.91

จากตารางที่ 4 มิติที่ 4 ความสามารถในการทำกำไร วัดความสามารถในการทำกำไรสุทธิได้ดังนี้

- 1) อัตรากำไรต่อสมาชิกโดยเฉลี่ยสูงกว่า(Peer Group) แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีความสามารถในการทำกำไรที่สูง ถือว่าเป็นผลดี
- 2) อัตราเงินออมต่อสมาชิก โดยเฉลี่ยสูงกว่า(Peer Group) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีเงินออมต่อสมาชิกมาก
- 3) อัตราหนี้สินต่อสมาชิก โดยรวมสมาชิกมีหนี้สินสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) ถึงแม้ว่าสหกรณ์จะมีหนี้สินต่อสมาชิกสูงกว่าค่าเฉลี่ยก็ตาม แต่หนี้สินต่อสมาชิกก็ลดลงอย่างต่อเนื่อง และจะมีแนวโน้มลดลงในอนาคต

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

4) อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายดำเนินงานโดยรวมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์มีประสิทธิภาพในการควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเมื่อเทียบกับกำไรก่อนหักค่าใช้จ่ายถือว่าดีมาก

5) การเติบโตของทุนสำรอง ภาพรวมค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) สหกรณ์มีทุนสำรองที่ไม่คงที่เนื่องจากสหกรณ์มีสมาชิกที่มีอายุสูงและเสียชีวิต ในบางปีทำให้ทุนสำรองมีค่าเฉลี่ยที่สูงขึ้นกว่า (Peer Group)

6) อัตราการเติบโตของทุนสะสมอื่นๆ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) สหกรณ์ควรจัดสรรทุนสะสมอื่นๆ ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ทั้งนี้ เพื่อการเพิ่มขึ้นของทุนสะสมอื่นๆ ยิ่งมากทำให้เกิดความมั่นคงกับสหกรณ์

7) อัตราการเติบโตของกำไรสุทธิ ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) เพื่อการเพิ่มขึ้นของกำไรสุทธิเพื่อจัดสรรทุนต่อไป

ตารางที่ 5 มิติที่ 5 ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการใช้เงิน ในส่วนอัตราส่วนทุนหมุนเวียน ปี 2562 – 2566

ปี	สินทรัพย์หมุนเวียน (บาท)	หนี้สินหมุนเวียน (บาท)	อัตราส่วนทุนฯ (เท่า)	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) (เท่า)	สูงกว่า	ต่ำกว่า
2562	67,057,611.40	10,509,139.31	6.38	1.11	✓	-
2563	60,368,798.11	10,350,505.55	5.38	1.12	✓	-
2564	60,405,238.77	9,955,045.12	6.07	1.13	✓	-
2565	54,184,082.51	9,807,987.42	5.52	1.11	✓	-
2566	51,155,339.57	9,699,998.32	5.27	1.11	✓	-
	ค่าเฉลี่ย		5.72	1.11	✓	-

จากตารางที่ 5 มิติที่ 5 ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการใช้เงิน แสดงให้เห็นถึงอัตราส่วนทุนหมุนเวียน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.72 เท่า สูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Peer Group) และมีแนวโน้มคงที่ ถือว่า สหกรณ์มีสินทรัพย์มากกว่าหนี้สิน มีสภาพคล่องสูงหรือมีความสามารถในการชำระหนี้สินของกิจการได้ดี ซึ่งไม่ควรให้มากจนเกินความจำเป็นเพราะก็อาจแสดงถึงการขาดประสิทธิภาพ ในการบริหารสินทรัพย์หมุนเวียนของสหกรณ์ได้เหมือนกัน เช่น สหกรณ์ไม่มีความสามารถในการจัดการลูกหนี้ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาตามมา คือการถูกตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ หรือหนี้สูญในอนาคตได้

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่จะเกิดขึ้นต้องการเงิน

1) วัดความสามารถในการบริหารความเสี่ยงและการบริหารการเปลี่ยนแปลง จากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจส่งผลให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น มีผลโดยตรงทำให้ต้นทุนในการประกอบอาชีพและค่าใช้จ่ายครัวเรือนของสมาชิกและส่งผลกระทบต่อรายได้และความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก และอาจเป็นอุปสรรคในการขยายธุรกิจสหกรณ์ ภัยธรรมชาติ มีผลกระทบต่อสมาชิกเกษตรกร

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2) ด้านสินทรัพย์ของสหกรณ์มีสภาพคล่องตัว แต่เนื่องจากผลกระทบของวิกฤตการณ์ทางการเงินในต่างประเทศส่งผลต่อสถานะเศรษฐกิจถดถอยทั่วโลก รวมถึงสถานการณ์การเมืองในประเทศที่ไม่ชัดเจน สหกรณ์จึงควรต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องให้เป็นหลักประกันที่มั่นคงและเหมาะสม

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด ปี 2562 – 2566

รายการ	ปี 2562		ปี 2563		ปี 2564		ปี 2565		ปี 2566	
	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%	บาท	%
ขาย / บริการ	9,228,005.68	100	5,930,380.16	100	11,049,190.33	100	15,491,153.34	100	14,676,301.99	100
หัก ต้นทุนขาย / บริการ (งบต้นทุนขาย/ บริการ)	6,130,732.95	66.44	3,132,887.65	52.83	8,478,512.62	76.73	12,881,817.58	83.16	12,077,274.02	82.29
กำไรขั้นต้น	3,097,272.73	33.56	2,797,496.51	47.17	5,570,677.71	23.27	2,609,335.76	16.84	2,599,027.97	17.71
บวก รายได้เฉพาะ ธุรกิจ	808,148.03	8.76	767,773.60	12.95	682,663.95	6.17	529,286.13	3.42	449,375.48	3.06
	3,905,420.76	42.32	3,565,270.11	60.12	3,253,341.66	29.44	3,138,621.89	20.26	3,048,403.45	20.77
หัก ค่าใช้จ่ายเฉพาะ ธุรกิจ	1,918,483.95	20.79	1,133,272.42	19.11	(517,335.64)	(4.68)	(852,458.10)	(5.50)	57540.07	0.39
กำไรเฉพาะธุรกิจ (รายละเอียด 1-2)	1,986,936.81	21.53	2,431,997.69	41.01	3,770,677.30	34.12	3,991,079.99	25.76	2,990,863.38	20.38
บวก รายได้อื่น (รายละเอียด 3)	871,413.46	9.44	187,266.36	3.15	240,811.59	2.18	395,227.64	2.55	233,278.96	1.59
รวม	2,858,350.27	30.97	2,619,264.05	44.16	4,011,488.89	36.30	4,386,307.63	28.31	3,224,142.34	21.97
หัก ค่าใช้จ่ายในการ ดำเนินงาน (รายละเอียด 4)	1,814,470.44	19.66	1,601,375.75	27.00	1,552,478.87	14.05	1,574,377.79	10.16	1,653,791.75	11.27
กำไรสุทธิ	1,043,879.83	11.31	1,017,883.30	17.16	2,459,010.02	22.25	2,811,929.84	18.15	1,570,350.59	10.70

จากตารางที่ 6 สรุปผลการดำเนินงาน ยอดขายและบริการ ปี 2562-2563 ก่อนทำโครงการ มียอดขายที่ต่ำกว่า ปี 2563-2566 หลังจากทำโครงการ ซึ่งส่งผลให้ต้นทุนขายและบริการปี 2562- 2563 มีต้นทุนที่ต่ำกว่า ปี 2564-2566 หลังทำโครงการ เนื่องจากมีสมาชิกมาใช้บริการเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนสูงขึ้น ทำให้กำไรขั้นต้นปี 2564-2566 สูงขึ้นกว่า ปี 2562-2563 ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจจะเห็นได้ว่า ก่อนทำโครงการ ปี 2562-2563 จะมีค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น ปี 2564-2566 หลังทำโครงการ สามารถเรียกเก็บหนี้สงสัยจะสูญกลับเป็นรายได้ทำให้ค่าใช้จ่ายเฉพาะธุรกิจลดลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนค่าใช้จ่ายในการดำเนิน ก่อนทำโครงการ ปี 2562-2563 มียอดที่สูงกว่า ปี 2564-2566 และมีแนวโน้มลดลง ส่งผลต่อกำไรสุทธิ ก่อนทำโครงการ ปี 2562-2563 กำไรสุทธิมียอดต่ำกว่า ปี 2564-2566 หลังทำโครงการ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

3. แนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์

3.1 ด้านการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ ผู้บริหารสหกรณ์ควรมีการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้านมาทบทวนให้สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก และนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านการประชาสัมพันธ์ ควรมีการประชาสัมพันธ์แจ้งในที่ประชุมกลุ่ม สื่อสังคมออนไลน์ เช่น แอปพลิเคชัน Line Facebook และสมาชิกสามารถตรวจสอบและซักถามรายละเอียด การแจ้งโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ การสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกได้ถูกต้อง

3.3 ด้านอื่นๆ ได้แก่ ด้านคน (Man) สหกรณ์ควรต้องมีการจัดการที่เรียกว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ มีประสิทธิภาพสูงสุด ด้านเงินทุน (Money) การทำโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิก ควรให้ฝ่ายบริหารจัดการหาทุนการดำเนินงานเพียงพออย่างมีประสิทธิภาพ ด้านวัตถุดิบหรือวัสดุอุปกรณ์ (Materials) ควรกำหนดให้เฉพาะสมาชิกที่มีหนี้กับสหกรณ์ในระดับที่เพียงพอ ไม่ควรให้สมาชิกใหม่เข้าโครงการลดหนี้ ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อการออมของสมาชิก และด้านการจัดการ (Management) สหกรณ์ควรดำเนินโครงการอย่างรอบคอบ โดยหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์ดำเนินโครงการฯ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในภายหลัง และลดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิก

สำหรับแนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของสหกรณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ CAMELS Analysis ในมุมมอง 6 มิติ มีดังต่อไปนี้

มิติที่ 1 ความเพียงพอของเงินทุนต่อความเสี่ยง/ความเข้มแข็งของเงินทุน

1) ด้านการวางแผนการเงิน สหกรณ์ต้องวางแผนบริหารเงินให้มีเงินทุนและกระแสเงินสดอยู่ในปริมาณที่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจเพื่อรองรับสถานะการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต รวมทั้งศึกษาข้อดีและข้อเสียของแหล่งได้มาของเงินทุน และการใช้ไปของเงินทุน ต้นทุนเงินทุน การกำหนดนโยบายมุ่งเน้นเงินฝากคู่ไปกับส่วนของทุน และการให้ความสำคัญในการจัดสรรทุนสำรองในระดับที่เหมาะสมเพราะทำให้สหกรณ์มีความมั่นคงในอนาคตและยังเป็นเงินทุนที่มีต้นทุนต่ำซึ่งเป็นที่มาของเงินทุนระยะยาว

2) ด้านการควบคุมการเงิน เงินทุนของสหกรณ์มาจากส่วนของหนี้ซึ่งเป็นเงินรับฝากจากสมาชิก คณะกรรมการดำเนินการต้องมีความระมัดระวังในการหาแหล่งเงินทุนที่เหมาะสม มีต้นทุนเงินที่ต่ำ เพื่อลดความเสี่ยงในอนาคต รวมถึงการพิจารณาระดมทุนจากภายในมากกว่าแหล่งทุนภายนอกโดยให้น้ำหนักถึงต้นทุนเงินเป็นหลัก และต้องควบคุมค่าใช้จ่ายทั้งค่าใช้จ่ายหลักและค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั่วไปให้เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ตามวัตถุประสงค์ เพื่อสามารถสร้างผลตอบแทนและสร้างความพึงพอใจต่อสมาชิก

มิติที่ 2 คุณภาพของสินทรัพย์

1) ด้านการวางแผนการเงิน สหกรณ์ต้องวางแผนบริหารทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์สูงสุด ตัดสินใจลงทุนในสินทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพดี โดยใช้ข้อมูลทางการเงินวิเคราะห์แหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน ระยะเวลาการให้สินเชื่อกับระยะเวลาการได้มาของเงินทุน การบริหารจัดการลูกหนี้ให้สหกรณ์เกิดสภาพคล่องที่เหมาะสม การพิจารณาหาแนวทางการสร้างผลตอบแทนจากการลงทุนเพิ่ม และแนวทางจากการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้มากขึ้น

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

2) **ด้านการควบคุมการเงิน** สหกรณ์ควรมีการควบคุมสินทรัพย์เพื่อการตัดสินใจเลือกลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ และควบคุมค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการลงทุนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะส่งผลให้สหกรณ์มีอัตราผลตอบแทนที่เหมาะสมและที่สำคัญควรพิจารณาคุณสมบัติของสมาชิกผู้กู้โดยอาจใช้เกณฑ์ 5C' ในการพิจารณาคุณสมบัติพื้นฐานในการให้สินเชื่อกับสมาชิก

มติที่ 3 ขีดความสามารถในการบริหาร

1) **ด้านการวางแผนการเงิน** สหกรณ์ควรจัดทำแผนการทำการกำไรเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายทางการเงินของสหกรณ์

2) **ด้านการควบคุมการเงิน** สหกรณ์ควรมีการจัดทำแผนและงบประมาณเพื่อติดตามการดำเนินงานของสหกรณ์ รวมทั้งการควบคุมค่าใช้จ่ายในกิจกรรมหลักและการดำเนินงานทั่วไป ทั้งนี้ ในการที่จะขยายหรือชะลอ หรือดำเนินการกิจต่อไป สหกรณ์ควรคำนึงถึงประโยชน์กับสมาชิก ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็ง มั่นคงกับสมาชิกในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ 4 ความสามารถในการทำการกำไร

1) **ด้านการวางแผนการเงิน** สหกรณ์มีหนี้สินต่อสมาชิกน้อยกว่าเงินออม และกำไรต่อสมาชิกสูงกว่าค่าเฉลี่ย และอัตราของทุนสำรองยังสูงกว่าค่าเฉลี่ยอยู่บ้าง ดังนั้น สหกรณ์จึงต้องบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อสร้างความคุ้มค่าและสร้างผลตอบแทนให้กับสหกรณ์และควรบริหารความเสี่ยงและควบคุมปริมาณเงินกู้ต่อคนของสมาชิกไม่ให้มีมากจนไม่สามารถชำระหนี้ได้

2) **ด้านการควบคุมการเงิน** สหกรณ์ควรควบคุมค่าใช้จ่ายอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากจากการทำการไถ่ถอนนอกจากได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและสูงแล้ว ยังขึ้นอยู่กับการบริหารค่าใช้จ่ายที่มีประสิทธิภาพ หากบริหารค่าใช้จ่ายเกิดประสิทธิภาพการไถ่ถอนก็จะเพิ่มขึ้น ในทางกลับกันการบริหารค่าใช้จ่ายไม่มีประสิทธิภาพไม่สอดคล้องกับรายได้ ก็จะส่งผลให้กำไรลดลงตามมา ดังนั้น การมีวินัยทางการเงินจะส่งผลให้รายได้ ต้นทุน และค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ และคณะกรรมการดำเนินการควรระมัดระวังการกระจายแหล่งทุน และคำนึงถึงความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อวางแผนการบริหารการเงินของสหกรณ์ได้ โดยต้องคำนึงถึงผลตอบแทนที่คุ้มค่า ซึ่งเป้าหมายสหกรณ์มิใช่มุ่งหวังกำไรเพียงอย่างเดียวแต่ต้องให้ความสำคัญอยู่ที่ดีและมั่นคงยั่งยืนกับสมาชิกของสหกรณ์ด้วย

มติที่ 5 ความเพียงพอของสภาพคล่องต่อความต้องการใช้เงิน

1) **ด้านการวางแผนการเงิน** สหกรณ์ต้องวางแผนเงินให้สอดคล้องกับแหล่งที่มาอย่างเหมาะสม ควรมีการกระจายความเสี่ยงเพื่อความปลอดภัย นอกจากนี้หนี้สินในส่วนที่เป็นเงินรับฝากนั้น สหกรณ์ต้องบริหารเงินฝากให้ทันต่อสถานการณ์ทั้งในเรื่องอัตราดอกเบี้ยและผลิตภัณฑ์ของเงินฝาก ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเสี่ยงในเรื่องการขาดสภาพคล่องที่อาจเกิดขึ้นได้ในอนาคต

2) **ด้านการควบคุมการเงิน** สหกรณ์ต้องดำรงสินทรัพย์สภาพคล่องตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด แต่ก็ต้องระมัดระวังไม่ให้มีสินทรัพย์หมุนเวียนมากเกินไปจนความจำเป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งเงินสดและเงินฝากธนาคารซึ่งให้ผลตอบแทนต่ำเมื่อฝากไว้กับธนาคาร ทำให้สินทรัพย์ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ ทำให้เสียโอกาส สหกรณ์จึงต้องรักษาปริมาณเงินทุนหมุนเวียนและสภาพคล่องต่อความต้องการใช้เงินอย่างเหมาะสม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

มิติที่ 6 ผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่จะเกิดขึ้นต่องบการเงิน

คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้จัดการ ต้องติดตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งนโยบายของรัฐบาลที่มีการเปลี่ยนแปลงและนโยบายอื่นที่เกี่ยวข้องกับอัตราดอกเบี้ยซึ่งจะส่งผลกระทบต่อให้สินเชื่อและธุรกิจรับฝากเงินซึ่งเป็นธุรกิจหลักสหกรณ์ และความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น เช่น เทคโนโลยี และข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่จะส่งผลกระทบต่อธุรกิจและการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ผู้จัดการ สามารถปรับเปลี่ยนแผนและนโยบายการเงินและการดำเนินงานได้ทันทั่วทั้งที่และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลกระทบของโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ฯ ต่อสมาชิกสหกรณ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1.1 ด้านการดำรงชีวิต สมาชิกให้ความคิดเห็นกับผลกระทบโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิก มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การลดหนี้สามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับสมาชิกได้ มีเงินเหลือนำไปใช้จ่ายในการซื้ออาหารเพิ่มมากขึ้น นำไปเป็นค่ารักษาพยาบาลหรือซื้อยารักษาโรคหากมีการเจ็บป่วย นำไปร่วมทำบุญ ร่วมงานสังคม และกิจกรรมอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น มีเงินเหลือนำไปใช้จ่ายในการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้ดีขึ้นมีเงินเก็บออม และนำไปใช้จ่ายในเรื่องการศึกษาบุตร ซึ่งสอดคล้องกับรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรห้วยคต จำกัด จังหวัดชัยนาท ปี 2564 โดยพบว่า ผลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระทำให้สมาชิกได้รับการจัดชั้นได้ลดอัตราดอกเบี้ยทำให้ลดค่าใช้จ่าย สามารถนำเงินไปซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคได้

1.2 ด้านการประกอบอาชีพ สมาชิกให้ความคิดเห็นกับผลกระทบโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกมีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพของสมาชิก สมาชิกได้รับเงินเต็มจำนวน เพียงพอต่อการนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์การลงทุน สมาชิกมีเงินทุนนำไปซื้อปัจจัยการผลิต จ่ายค่าบริการ ค่าใช้จ่ายต่าง นำไปลงทุนประกอบอาชีพเสริมสร้างรายได้พิเศษนอกเหนือจากอาชีพหลัก มีทางเลือกในการประกอบอาชีพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรห้วยคต จำกัด จังหวัดชัยนาท ปี 2564 พบว่า ผลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระทำให้สมาชิกสามารถซื้ออุปกรณ์การเกษตร วัสดุการเกษตร เพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้เพิ่มมากขึ้น

1.3 ด้านการชำระหนี้ สมาชิกสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดทั้งต้นเงินและดอกเบี้ย โครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้มีประโยชน์ต่อความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก สมาชิกไม่ต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินและแหล่งเงินทุนอื่นเพิ่ม โครงการฯ ดังกล่าวสามารถช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในช่วงที่สมาชิกประสบปัญหาในการประกอบอาชีพให้กับสมาชิกได้ ทำให้สหกรณ์มียอดค่าปรับค้าง ดอกเบี้ยค้างลดลง สมาชิกไม่ผิดสัญญา ทำให้สมาชิกไม่ต้องแบกรับภาระค่าปรับ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรห้วยคต จำกัด จังหวัดชัยนาท ปี 2564 และ ปี 2565 พบว่า ผลการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาหนี้ค้ำชำระสหกรณ์สามารถช่วยเหลือด้านการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ได้

2. ผลกระทบของโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ฯ ต่อผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ จากงบกำไรขาดทุน ในปี 2562-2566 พบว่า ผลการดำเนินงานในระยะเวลา 5 ปี ที่ผ่านมามีผลการดำเนินงานของสหกรณ์มีกำไรอย่างต่อเนื่อง แต่มีอัตราสูงต่ำสลับกันในแต่ละปี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยส่วนของกำไรขั้นต้น ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และกำไรสุทธิของสหกรณ์ พบว่า กำไรขั้นต้นของสหกรณ์มีแนวโน้มเพิ่มลดลงสลับกันไป เนื่องจากการเพิ่มปริมาณธุรกิจหลัก คือธุรกิจสินเชื่อ โดยการรวมสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ เป็นต้น ในขณะที่ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมีแนวโน้มสูงต่ำ สลับกันแต่มีแนวโน้มไปในทิศทางที่เพิ่มขึ้น และธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ยังคงมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถควบคุมได้ เช่น หนี้สงสัยจะสูญ (เงินให้กู้ ดอกเบี้ยค้างรับ) เป็นต้น จึงส่งให้กำไรสุทธิของสหกรณ์ไม่คงที่ แปรผันไปตามค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถควบคุมได้นั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริชา วีระวงศ์ (2564) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตต์ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า 1) การวิเคราะห์ CAMELS โดยฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์ปี 2562 ในด้านของสินทรัพย์ ส่วนใหญ่อยู่ในรูปของเงินสดและเงินฝากธนาคาร มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานสูง มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเพิ่มขึ้น ทำให้มีความสามารถในการทำกำไรต่ำ

2.2 การวิเคราะห์ฐานะการเงินของสหกรณ์ จากงบแสดงฐานะการเงิน ในปี 2562-2566 ระยะเวลา 5 ปี พบว่า โดยรวมด้านสินทรัพย์ สหกรณ์ลงทุนในสินทรัพย์หมุนเวียนมากกว่าสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน สินทรัพย์หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินสดและเงินฝากธนาคาร ซึ่งในปี 2566 เงินสดและเงินฝากธนาคารมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 51.80 รองลงมาคือเงินให้กู้ยืมระยะสั้นมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 16.73 ของสินทรัพย์รวม ซึ่งมีสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง ส่วนของสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ยืมระยะยาว ส่วนด้านสินทรัพย์ไม่หมุนเวียนมีแนวโน้มคงที่ จากการให้กู้ระยะยาวเป็นการปรับโครงสร้างหนี้ของสมาชิก สะท้อนให้เห็นถึงความสอดคล้องของการบริหารจัดการเงินทุน (Matching Fund) เนื่องจากแหล่งที่มาของเงินทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นเงินทุนระยะสั้น คือ เงินรับฝากจากสมาชิก ด้านหนี้สินและทุนของสหกรณ์ สหกรณ์มีหนี้สินหมุนเวียนน้อยกว่าหนี้สินไม่หมุนเวียน หนี้สินส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากจากสมาชิก สะท้อนให้เห็นถึงแหล่งที่มาของเงินทุนมาจากหนี้สินและทุนสำหรับทุนของสหกรณ์ส่วนใหญ่เป็นทุนเรือนหุ้น หากพิจารณาแล้วหนี้สินทั้งสินน้อยกว่าทุนของสหกรณ์ สหกรณ์ควรให้ความสำคัญกับทุนสำรองซึ่งเป็นความมั่นคงระยะยาว จากการวิเคราะห์มิติที่ 5 ความเพียงพอของสภาพคล่องตัวต่อความต้องการใช้เงิน โดยเฉลี่ย 5 ปี เท่ากับ 5.72 เท่า ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.11 เท่า ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษา อัจฉรา ชีวะตระกูลกิจ และกณณิกา อาจอาสา (2556) พบว่า ทุนดำเนินงานส่วนใหญ่ของสหกรณ์มาจากหนี้สิน แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด มีต้นทุนเงินที่ต่ำกว่าซึ่งเป็นผลดีกับสหกรณ์

3. แนวทางการดำเนินโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดต้นทุนของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์
โดยสหกรณ์ต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากร คน เงินทุน วัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ได้แก่ 1) ด้านคน (Man) สหกรณ์ควรต้องมีการจัดการที่เรียกว่าการจัดการทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการฯ มีประสิทธิภาพสูงสุด 2) ด้านเงินทุน (Money) การทำโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดต้นทุนของสมาชิก ควรให้ฝ่ายบริหารจัดการทุนการดำเนินงานเพียงพออย่างมีประสิทธิภาพ 3) ด้านวัตถุดิบหรือวัสดุอุปกรณ์ (Materials) ควรกำหนดให้เฉพาะสมาชิกที่มีหุ้นกับสหกรณ์ในระดับที่เพียงพอ ไม่ควรให้สมาชิกใหม่เข้าโครงการลดหนี้ ซึ่งอาจเป็นผลเสียต่อการออมของสมาชิก และ 4) ด้านการจัดการ (Management) สหกรณ์ควรดำเนินโครงการอย่างรอบคอบ โดยหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์ดำเนินโครงการฯ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาขึ้นในภายหลัง และลดดอกเบี้ยให้แก่สมาชิก สอดคล้องกับผลการศึกษา นันทมนต์ พรหมมา (2555) พบว่า แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเมืองพะเยา จำกัด พบว่าควรมอบหมายให้กรรมการรับผิดชอบดูแลในแต่ละด้าน โดยเฉพาะทั้งด้านบุคคล ด้าน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14 The 14th STOU National Research Conference

เงินทุน ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านการจัดการ ควรมีการฝึกอบรม ทักษะ วิธีการดำเนินธุรกิจ และยังสอดคล้องกับ รุจิรา กลองรัมย์ (2559) ปัจจัยความพึงพอใจในการดำเนินงานของสหกรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านการบริหารจัดการองค์กรมีผลต่อความพึงพอใจในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การดำเนินโครงการเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสมาชิก ผู้บริหารควรมีการนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน และทบทวนให้สอดคล้องกับความต้องการและนำมาวางแผนงานของสหกรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

1.2 การดำเนินงานสหกรณ์ต้องวางแผนด้านการเงิน และด้านการควบคุมทางการเงิน เพื่อให้เกิดความเหมาะสมและสามารถดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย สหกรณ์ควรมีทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจ คือ ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงินทุน วัตถุดิบหรือวัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ ให้เหมาะสมในการบริหาร

1.3 ผู้บริหารสหกรณ์ควรมีการวางแผนระดมเงินฝากเพิ่มขึ้น ในช่วงที่ทำโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิก เพื่อนำมาเป็นทุนภายใน เพราะเป็นอัตราต้นทุนที่ต่ำ แต่ต้องระมัดระวังหากสมาชิกถอนเงินออกจากสหกรณ์ ฉะนั้นสหกรณ์ควรมีการลงทุนซื้อสลากออมทรัพย์และเงินฝากประจำกับสถาบันการเงินอื่นที่ให้ผลตอบแทนที่ดี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาความต้องการของสมาชิก เพื่อปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาสหกรณ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง

2.2 ควรเลือกใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงลึก เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบโครงการผ่อนผันการส่งชำระหนี้ลดหนี้ของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การเกษตรพรหมบุรี จำกัด จังหวัดสิงห์บุรีกับสหกรณ์อื่นที่ดำเนินโครงการลักษณะใกล้เคียงกันหรือเปรียบเทียบกับโครงการที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อศึกษาแนวทางและให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2548). คู่มือการประยุกต์ใช้ CAMELS ANALYSIS วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจทางการเงินของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร. สืบค้นเมื่อ 6 มกราคม 2566, จาก https://www.cad.go.th/download/camels_apply.pdf
กรมตรวจบัญชีสหกรณ์. (2566). ข้อมูลและอัตราส่วนสำคัญเฉลี่ยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ปี 2566. สืบค้นเมื่อ 17 สิงหาคม 2567, จาก <https://www.cad.go.th/ewtadmin/ewt/statistic/main.php?filename=peer66>
สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด. (2566). รายงานกิจการประจำปีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2566. สิงห์บุรี : สหกรณ์การเกษตรพรหมบุรี จำกัด.
สหกรณ์การเกษตรหันคา จำกัด. (2565). รายงานกิจการประจำปีสิ้นสุด 31 มีนาคม 2565. ชัยนาท : สหกรณ์การเกษตรหันคา จำกัด.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 14
The 14th STOU National Research Conference

- นันทมนต์ พรหมมา. (2555). การพัฒนาการบริหารจัดการธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่ายของสหกรณ์การเกษตรปฏิรูปที่ดินเมืองพะเยา จำกัด (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต) มหาวิทยาลัยพะเยา
- รุจิรา กลองรัมย์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดสุรินทร์ (การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อริษา วีระวงศ์. (2564). การวิเคราะห์ฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานของสหกรณ์วิทยาลัยเทคนิคอุดรดิตถ์ จำกัด (การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- อัญญา ชีวะตระกูลกิจ และกัญณิกา อาภาอาสา (2556). การวิเคราะห์ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์มหาวิทยาลัยมหิดล จำกัด (การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี.

